

Kulttuuripalvelut tärkeä osa kunnan toimintaa

Ditte Winqvist
Erityisasiantuntija, kulttuuri
Opetus- ja kulttuuriyksikkö
Iisalmi 12 maaliskuu 2015

1. Kulttuuri on oleellinen osa hyvinvointiyhteiskuntaa

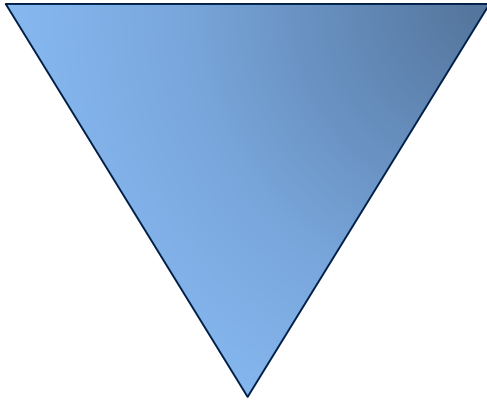

Kyseessä on **lakisääteinen palvelu**
Nykyään kunnan rooli on yhä enemmän

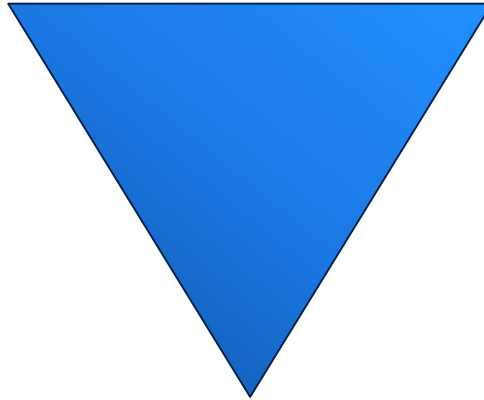
- Yhteensaattaja, mahdollistaja, koordinoija

Miksi kulttuuripalveluja tarvitaan?

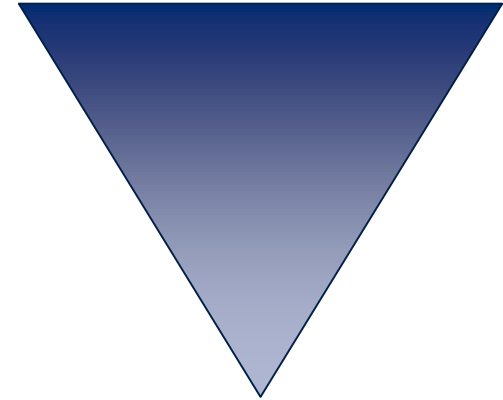
Identiteetti

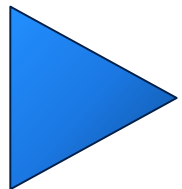
Kuntalaisen
hyvinvointi

Elinvoima ja
talous

KUNNAN HYVINVOINTI

KUNTALAISEN HYVINVOINTI

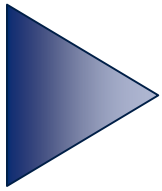

Mitä kulttuuri merkitsee sinulle?

Ehkä tätä...

- Mahdollisuus tavata ja kommunikoida muiden kanssa
- Väylä toteuttaa omaa luovuuttaan
- Oman identiteetin vahvistamista
- Elämyksiä
- Mahdollisuus oppia ja kasvaa ihmisenä
- Väylä hahmottaa maailmaa ja luoda merkityksiä
- Haaste pohtia arvoja, etiikkaa, olemassaoloa...
- Työpaikka
- Mielekästä tekemistä vapaa-aikana

ELINVOIMA JA TALOUS

Kulttuurin merkitys YHTEISÖN kannalta

- Vetovoimatekijä ja kasvot ulospäin
- Identiteetin ja yhteisöllisyyden rakentaja
- Sopeutumisen ja suvaitsevaisuuden edistäjä, kotouttamisen väline
- Terveyttä edistävä, ennaltaehkäisevä palvelu
- Työllistäjä
- Matkailuvaltti
- Tietojen ja taitojen sekä arvojen ja normien välittäjä
- Keino nostaa piilossa olevat elementit näkyviksi

Perusajatus

Kulttuuri kuuluu jokaisen ihmisen arkeen ja kaikilla on oikeus kulttuuripalveluihin asuinpaikasta ja elämäntilanteesta riippumatta.

2. Muutoksen aika:

Miltä tulevaisuus näyttää?

Mitä Suomessa tapahtuu?

- Rakennemuutos koskee kaikkia kuntia ja kaikkea kunnallista toimintaa.
- Maailmantalouden tilanne vaikuttaa hyvin vahvasti kuntatalouteen.

Kulttuuripalvelut ovat osa tätä muutosprosessia ja on oleellista miten kulttuuritoimijat itse reagoivat

Muutosvoimia Suomessa

- Poliittinen kartta?
- Asenteet ja näkemykset kulttuurin tarpeellisuudesta?
- Taloudelliset realiteetit
- Väestölliset muutokset, ikärakenne , muuttoliike
- Kuntarakenteen muutos
- Sisällölliset muutosvoimat
  - Uudet mediat
  - Uudet jakelukanavat ja foorumit
- Toimijakentän muutokset
  - Järjestämisvastuu ja tuottajavastuu eriytyy
  - Uusia, moninaisia tuottajaryhmiä

Aikamme on mahdollisuuksia täynnä – mutta myös haasteita piisaa

Kulttuuri on eri tavalla osa yhteiskunnan kehitystä kuin ennen

- » Näkökulmaa on korostettu selonteoissa ja asiakirjoissa.
- » Kehityksen pohjana ovat strategiat, toimintasuunnitelmat, ohjelmat, raportoinnit, evaluoinnit.
- » **Kulttuuri osana uusia prosesseja vaatii toisenlaista osaamista.**

3. Kolme ydinasiaa, jotka vaativat uutta osaamista

- **Asiakaslähtöisyys**

- » Tarve on yhä moninaisemmista palveluista, joita myös on kohdennettava erilaisille asiakasryhmille.
- » **Kyselemisen ja kuuntelemisen taitoja**

- **Yhteistoimintaa**

- » **Sosiaalisia vuorovaikutustaitoja**

- **Strategiat, rakenteet ja päätökset**

- » **Jäsentelemisen, selkeyttämisen ja argumentoinnin taitoja**

Yhteistoiminta tuli jäädäkseen

Yksin on lähes mahdotonta toteuttaa asioita

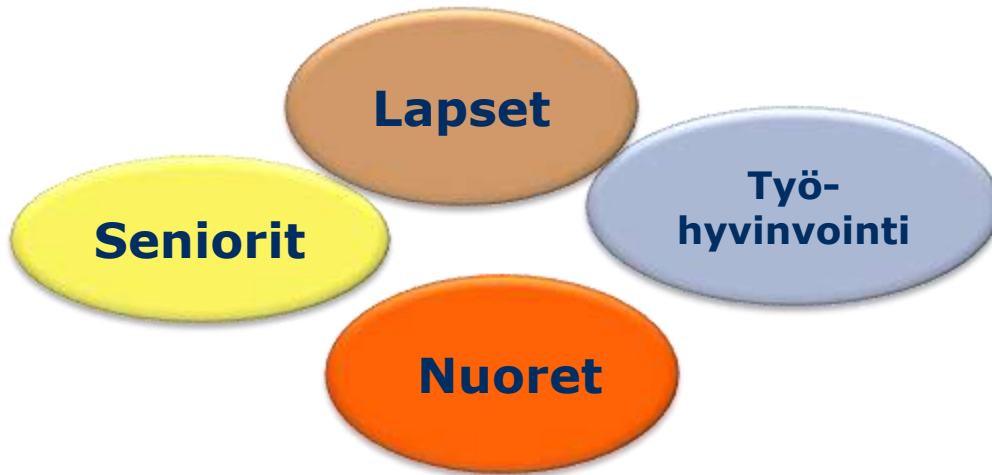
- Yhteistoimintaa suuren, monipuolisen joukon kanssa.
- Vakituiset palvelujen tuottajat ovat avainasemassa mutta samalla pitäisi pystyä solmimaan uusia yhteistyökuvioita.
- Toimijat tulevat enenevässä määrin myös kulttuurin ulkopuolelta.
- Vaatii strategista otetta, suunnitelmallisuutta, selkeitä tavoitteita ja koordinoitua MUTTA samalla joustavuutta, verkostoja ja diplomatiaa.
- **Vuorovaikutustaitoja, sosiaalisen dynamiikan hallintaa.**

Kulttuuripalvelujen kehittämisen kannalta on tärkeää:

- että kulttuuripalvelut ovat mukana kunnan ja alueen strategioissa
- että kulttuuri on osa kunnan muita palveluketjuja
- että yhdessä tuotetaan hallintokuntarajoja ylittäviä palveluja (Sosiaali- ja terveys-, opetus-, nuoriso- ja liikuntatoimi)
- **että asiasta tehdään päätöksiä ja luodaan rakenteita yhteisille prosesseille**

Kulttuuri ja hyvinvointi

Mistä oikeasti puhumme ja mitä tarkoitamme? Onko kaikki kulttuuritoiminta laskettava hyvinvointi-toiminnan alle?

Kulttuurisen hyvinvointitoiminnan määritelmä

- Toiminnalla on kulttuuristen tavoitteiden rinnalla joku muu julkausuttu yhteiskunnallinen tavoite.
- Toiminta on räätälöity erityiselle kohderyhmälle

4. Kunnalliset kulttuuripalvelut nyt

Mistä silloin puhumme?

Kunnallisen kulttuuritoiminnan rahoitus vuosina 2008 - 2013

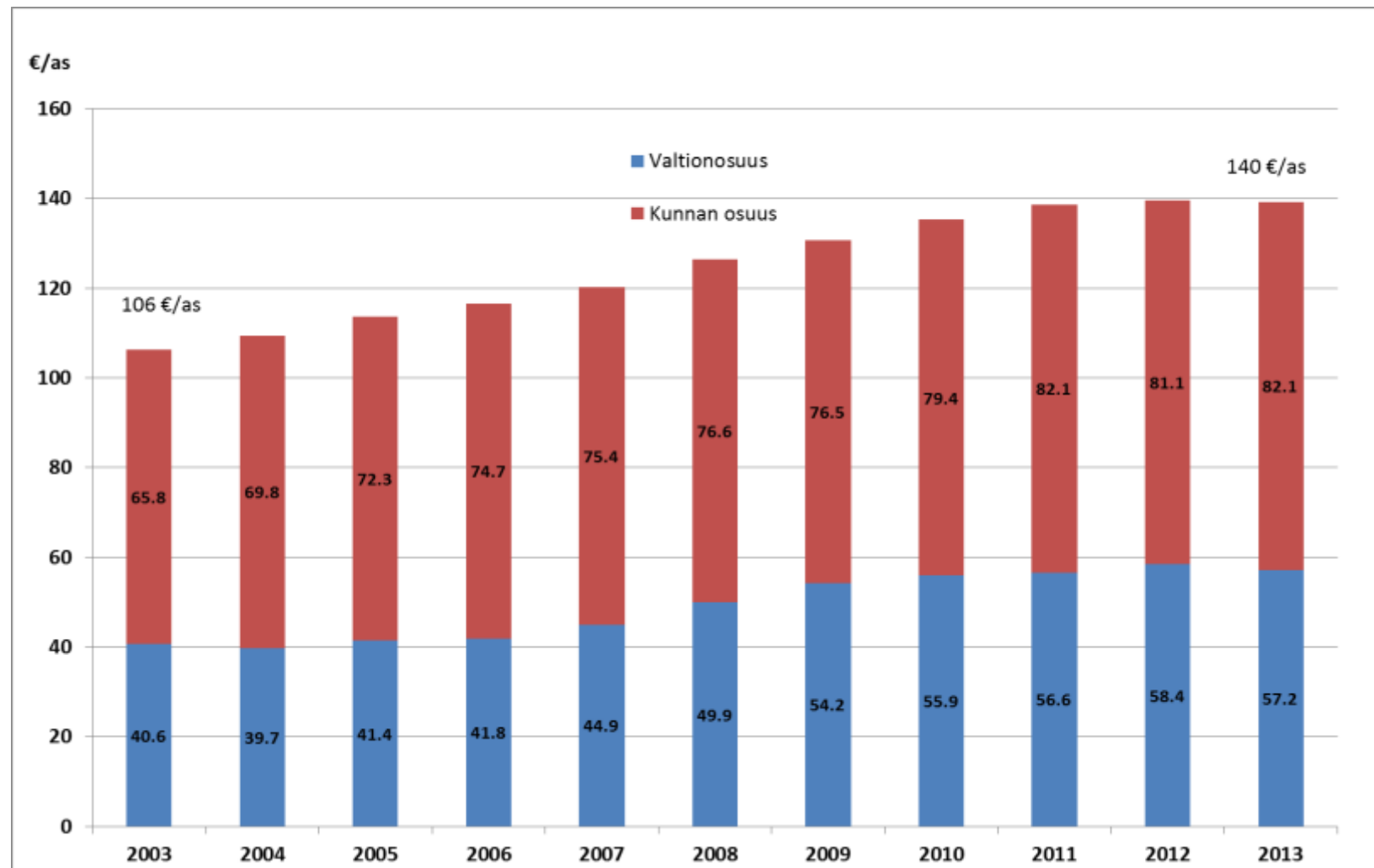
nettokäyttökustannukset KOKO MAA

	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>
Kirjastot	282 milj. €	292 milj. €	298 milj. €	307 milj. €	313 milj. €	315 milj. €
Yleinen kulttuuritoiminta	119 milj. €	118 milj. €	121 milj. €	126 milj. €	122 milj. €	109 milj. €
Taiteen perusopetus	59 milj. €	61 milj. €	64 milj. €	64 milj. €	66 milj. €	68 milj. €
Museot ja näyttelyt	92 milj. €	96 milj. €	101 milj. €	104 milj. €	108 milj. €	114 milj. €
Teatterit ja sirkus	59 milj. €	67 milj. €	75 milj. €	77 milj. €	76 milj. €	83 milj. €
Orkesterit ja musiikki	<u>62 milj. €</u>	<u>65 milj. €</u>	<u>67 milj. €</u>	<u>70 milj. €</u>	<u>73 milj. €</u>	<u>70 milj. €</u>
YHTEENSÄ	673 milj. €	699 milj. €	726 milj. €	748 milj. €	757 milj. €	759 milj. €

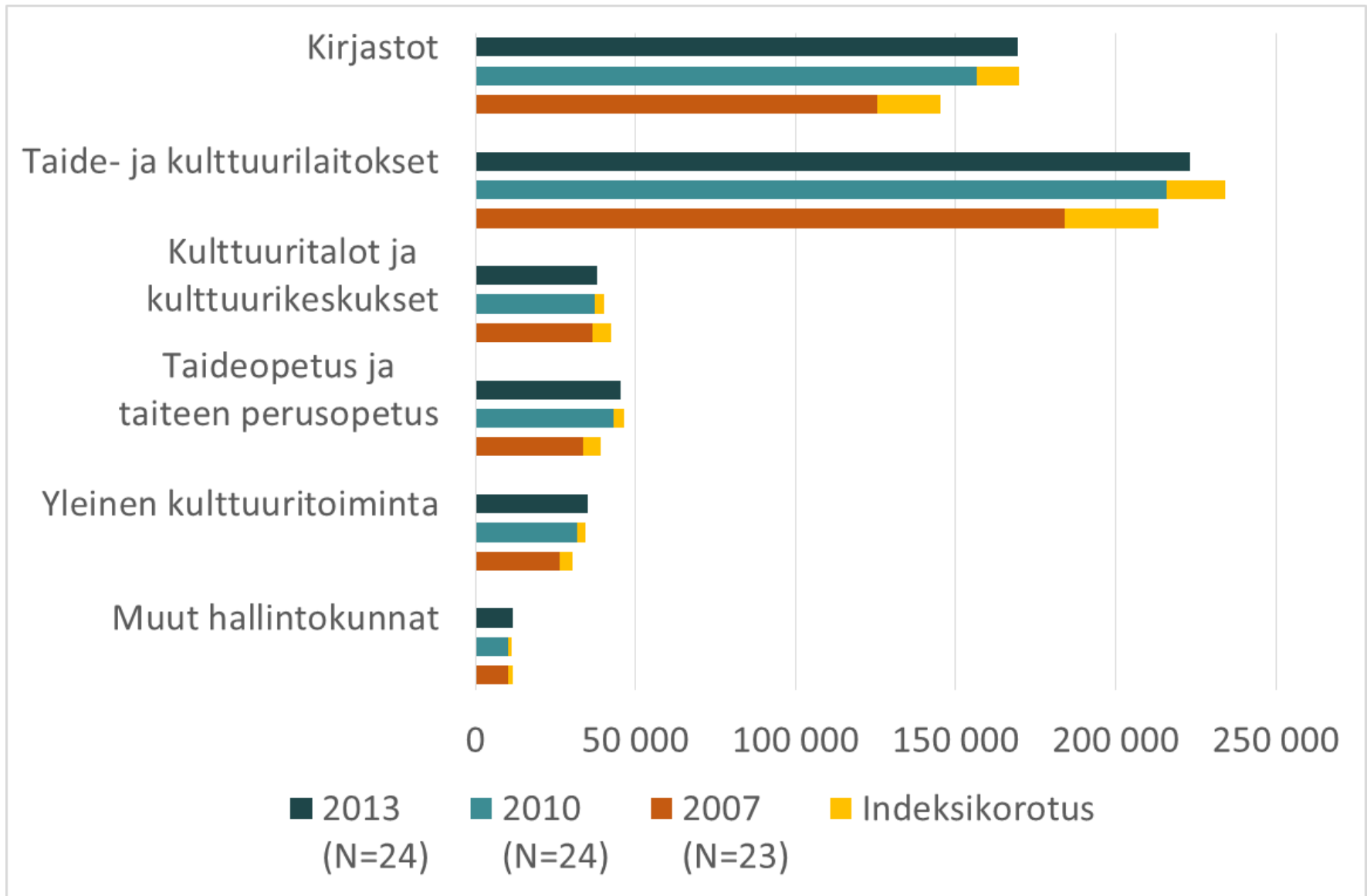
Lähde:
Tilastokeskus,
Kuntien toiminta- ja taloustilasto

Julkinen rahoitus kunnissa tuotetuille kulttuuripalveluille, aikasarja euroa/asukas

Kulttuuripalvelut sis. kirjastot, orkesteri, teatterit, museot, asukaskohtainen ja tuntiperusteinen taiteen perusopetus

Kustannukset osa-alueittain, 1 000 €, 24 kaupunkia yhteensä

Hyvää
kevättä
kaikille!